



اخبار

درگذشتگان

ناصرالدین انصاری قمی

حجت الاسلام والمسلمین نورانی

حضرت مستطاب حجت الاسلام والمسلمین آقای حاج شیخ عبدالله نورانی، یکی از محققان و احیایگران میراث اسلامی و از کتابشناسان و فهرست نگاران مشهور بود.

آن مرحوم در اول فروردین ۱۳۰۸ ش (۱۳۴۸ ق) در نیشابورزاده شد و تحصیلات مقدماتی را در شهرش فراگرفت. سپس به مشهد مقدس رفت و ادبیات را نزد مرحوم ادیب نیشابوری و سطوح رانزد حضرات: حاج سید احمد مدرس یزدی و حاج شیخ کاظم دامغانی، شیخ هاشم قزوینی و شیخ مجتبی قزوینی فراگرفت و برای استفاده بیشتر به قم مهاجرت کرد و سطوح عالی را فراگرفت. سپس به مشهد مقدس بازگشت و تحصیلات فقهی خویش را پی گرفت و به کار کتابشناسی و نسخه شناسی و تدوین فهرست نسخه های خطی کتابخانه های مشهد (با همکاری مرحوم استاد مدیرشانه چی) هم پرداخت.

در سال ۱۳۴۷ ش، به دعوت استاد شهید مرتضی مطهری به تهران آمد و مدتی به امامت جماعت در مسجد «امام حسین» لویزان، و پس از آن به حسینیه ارشاد و برخی از مراکز علمی راه یافت و به کار پژوهش در

نسخه های خطی و احیای میراث کهن علمی شیعه و تحقیق و نشر آثار فلسفی اشتغال ورزید.

از سال ۱۳۵۲ به تدریس ادبیات عرب و فارسی، و مبانی تحقیق در دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران و از سال ۱۳۵۴ هم به تدریس فلسفه ملاصدرا، متون فلسفی، منطق، ادبیات و شرح مثنوی در دانشکده الهیات و معارف اسلامی پرداخت. وی، پس از پیروزی انقلاب اسلامی و تشکیل ستاد انقلاب فرهنگی، در کمیته برنامه ریزی دانشکده الهیات شرکت نمود و علاوه بر آن، به همکاری با مرکز نشر دانشگاهی برای بررسی و اظهار نظر و مشاوره درباره نشر و تدوین کتاب های فقهی و فلسفی پرداخت و ده ها کتاب و رساله را - برای دوره های کارشناسی ارشد و دکترا - راهنمایی و مشاوره کرد. وی عالمی ربانی، محقق توانمند و علاقه مند به احیای میراث فکری تشیع و در کمال زهد و تقوایی اعتنائی به دنیا و مظاهر آن بود. اخلاقی خوش، سیمایی جذاب و روحانی و نورانی، بالبخندی ملیح بربل داشت. به نوشته استاد اکبر ایرانی قمی:

«اخلاقی خوش و طبعی نازک داشت و هرگز اجازه نمی داد برای او تا کسی بگیریم و فقط با اتوبوس تردد می کرد. همیشه اظهار علاقه می کرد که این الف، سه نقطه میراث روزی تبدیل به هزار کتاب شود. هیچ وقت نگذاشت کسی برای او بزرگداشت بگیرد. او از اصحاب موسوم به چهارشنبه بود. اصحاب چهارشنبه هر هفته برای تبادل اخبار علمی و بحث و گفتگو دور هم جمع می شدند. آنان عبارت بودند از: احمد آرام، سید محمد فرزنان، حبیب یغمایی، سید محمد محیط طباطبایی، مهدی محقق، محمد معین، مرتضی مطهری، سید محمد کاظم عصار، سید جعفر شهیدی و عبدالله نورانی.»

در سال ۱۳۷۹ ش وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی وی را به عنوان خادم کتاب برگزید و از او تجلیل و قدردانی کرد.

آثار عبارت اند از:

۱. تصحیح و تحقیق: فرائد الاصول (شیخ مرتضی انصاری)، ۲ ج؛

۲. تصحیح و تحقیق: مرآة الاکوان (سید احمد حسینی اردکانی)، تحریر شرح هدایه ملاصدرا؛

۳. تصحیح و تحقیق: سلم السماوات

(ابوالقاسم بن ابی حامد انصاری)؛

۴. تصحیح و تحقیق: رسائل فارسی ادهم خلخالی (۱۴ رساله در اخلاق و کلام و عرفان)؛

۵. تصحیح و تحقیق: مصنفات میرداماد (۱۰ کتاب و رساله و اجازات و نامه ها)؛

۶. تصحیح و تحقیق: المبدأ والمعاد (ابوعلی ابن سینا)؛

۷. تصحیح و تحقیق: المبدأ والمعاد (ملاصدرا)؛

۸. تصحیح و تحقیق: الافق المبین (میرداماد)؛

۹. تصحیح و تحقیق: مصنفات غیاث الدین دشتکی شیرازی (۲ ج)؛

۱۰. شرح حکمة الاشراق سهروردی (قطب الدین شیرازی)، با همکاری دکتر مهدی محقق؛

۱۱. حکمت الهی در متون فارسی؛

۱۲. فهرست کتاب های خطی چهار کتابخانه مشهد (با همکاری مرحوم استاد کاظم مدیرشانه چی)؛

۱۳. فهرست کتاب های خطی کتابخانه مسجد گوهرشاد (با همکاری مرحوم مدیرشانه چی).

آن مرحوم، در ۸۲ سالگی، در روز شنبه ۷ آبان ۱۳۹۰ ش (اول ذیحجه الحرام ۱۴۳۲ ق) درگذشت و - بنا

به وصیت آن مرحوم - پیکرش در کمال سادگی و به درواز تشریفات، با تشییع مختصر در روز یکشنبه، در

گوشه ای از بهشت زهرا به خاک سپرده شد و فقدانش، غمی عمیق بردل دوستان و دانشمندان برجای نهاد.

پس از درگذشت ایشان مقام معظم رهبری پیامی بدین شرح فرمودند:

درگذشت روحانی فاضل و ذوفنون و آشنای باصفای دیرین مرحوم حجت الاسلام والمسلمین آقای شیخ

عبدالله نورانی را به بازماندگان مکرم و دوستان و شاگردان این عالم ستوده و پارسا تسلیم می گویم و از

خداوند کریم و رحیم، مغفرت و رحمت و علو درجه را برای ایشان مسئلت می کنم.

سید علی خامنه ای

آیت الله عمید زنجانی

حضرت آیت الله حاج شیخ عباسعلی عمید زنجانی از محققان، متفکران، فقیهان و حقوق دانان برجسته روزگار ما بود. زنده یاد عمید زنجانی سختکوش، پرتلاش و زمان شناس بود. سال های پایانی عمر با اینکه از ناهنجاری های جسمی رنج می برد اما هرگز از پژوهش باز نایستاد. او از همان روزگاران جوانی به پژوهش و نگارش روی آورد و در حوزه های مختلف علوم اسلامی قلم زد؛ از جمله آثار بلند آوازه ایشان، «میانی و روش های تفسیری» است که پس از ویرایش های مکرر اکنون یکی از مهم ترین منابع درسی رشته های علوم قرآنی و حدیث است. پس از انقلاب و با حضور در دانشکده حقوق مطالعات و پژوهش های آن بزرگوار به موضوعات فقهی - حقوقی معطوف شد و در این سمت و سوی، آثار ارجمند، کارآمد، خواندنی و به تعبیر معظم رهبری افاضات با ارزش و عالمانه ای از خود باقی گذاشت. روانشاد عمید مصداق روش «کثیر المعونه و قلیل المؤمنه» بود.

خلقی نیکو، محضری پرفیض و گرم و نگاهی روشن، هدفمدار و هوشمندانه داشت. از اینکه نیروهای کارآمد و ارجمند را شناسایی کند و زمینه به کارگیری و حضورشان را فراهم آورد، از هیچ دریغ نمی ورزید. او در روزگار تصدی خود در دانشگاه تهران نیروهای بسیاری را به بدنه علمی دانشگاه وارد کرد که قطعاً منشأ خدمات مهمی خواهند شد. روانش شاد و نامش بلند آوازه باد که مؤمنانه زندگی کرد، از فرصت های پیش آمده به درستی بهره برد و منشأ خدمات فکری بزرگی در جامعه و دانشگاه شد. این سطور ادای دینی بود به بزرگوارای ها، ارجمندی ها و شایستگی هایش.

سلام علیه یوم ولد و یوم مات و یوم بیعت حیا سردیبر

حضرت آیت الله آقای حاج شیخ عباسعلی عمید زنجانی، یکی از فضیلات مشهور و آئمه جماعات تهران و از نویسندگان بنام کشور به شمار می رفت.

معظم له، در ۱۰ فروردین ۱۳۱۶ ش (۱۳۵۶ ق)، در زنجان، در بیست فضیلت زاده شد. پدرش مرحوم حاج اصغر عمید از تاجران معروف و خیر شهرو در ارتباط مد او با علما و مراجع تقلید قم، و داماد فیلسوف و حکیم مشهور علامه میرزا عبدالمجید زنجانی - شاگرد نامدار حکیم جلوه - بود.

وی، پس از تحصیلات علوم جدید، به تحصیل علوم دینی روی آورد و ادبیات را در زادگاهش فرا گرفت. سپس در حدود ۱۳۷۰ ق (۱۳۳۰ ش) به قم مهاجرت کرد و سطوح عالی به رانزد حضرات آیات: ناصر مکارم



شیرازی، سید عبد الکریم موسوی اردبیلی، ابوالقاسم خزعلی، سید محمد باقر سلطانی طباطبایی و شیخ عبد الجواد اصفهانی فرا گرفت و پس از آن، به دروس آیات عظام: بروجردی، امام خمینی، محقق داماد، اراکی، شیخ عباسعلی شاهرودی و علامه طباطبایی حاضر شد و مبانی علمی اش را استوار ساخت. او همزمان با تحصیل، به تدریس و تألیف مقالات متعدد در نشریه های «ندای حق» و «مکتب اسلام» هم پرداخت و در سال ۱۳۴۰ ش (۱۳۸۰ ق) رهسپار حوزه علمیه نجف اشرف شد و در دروس آیات عظام: حکیم، خویی، شاهرودی و میرزا باقر زنجانی شرکت کرد و تقریرات درس آنان را نگاشت و پس از ورود امام خمینی به نجف (۱۳۴۴ ش) به دروس ایشان حاضر شد و مورد توجه معظم له قرار گرفت. در سال ۱۳۴۸ ش، بر اثر درگذشت پدر بزرگوارش به ایران آمد و در حوزه علمیه قم اقامت گزید و به دامادی آیت الله مرعشی نجفی درآمد و در درس های ایشان هم شرکت کرد.

در سال ۱۳۵۰ ش، در پی درخواست عده ای از مردم تهران، به تهران آمد و امامت جماعت مسجد معروف «لرزاده» را بر عهده گرفت و به خدمات دینی و علمی و برپایی جلسات سخنرانی و تشکیل کلاس های نقد مارکسیسم - برای جوانان و دانشجویان - و تشکیل کانون و کتابخانه پرداخت و به عضویت شورای مرکز: «جامعه روحانیت مبارز» هم درآمد. وی، در طول انقلاب اسلامی ایران، یکی از روحانیون فعال و کوشا - چه در قم و چه در نجف - بود و بارها تحت بازجویی قرار گرفت و پس از واقعه ۱۷ شهریور تهران، دستگیر شد و چند ماه در زندان به سربرد تا در اوج مبارزات مردم مسلمان، از زندان آزاد گشت. پس از پیروزی انقلاب اسلامی، به مشارکت فعال در امور علمی و سیاسی پرداخت. او سرپرستی «کمیته انقلاب اسلامی» (جنوب تهران)، ریاست ستاد پشتیبانی جنگ (استان تهران)، نماینده امام خمینی در بنیاد مستضعفان، نماینده مردم تهران در مجلس شورای اسلامی (دوره سوم و چهارم)، عضویت در شورای بازنگری قانون اساسی (به انتخاب مجلس) را بر عهده داشت و در چندین دانشگاه به تدریس حقوق اسلامی، تفسیر قرآن و نهج البلاغه پرداخت و در سال ۱۳۸۴ ش، به عنوان نخستین روحانی، به ریاست دانشگاه تهران انتخاب شد و سه سال در این سمت بود (۱۷ بهمن ۱۳۸۶). وی، یکی از پیشگامان تدوین حقوق اسلامی - خصوصی و جزایی - بود و ده ها کتاب در این رشته از خود به یادگار نهاد و در سال ۱۳۶۷ ش هم «پژوهشکده مطالعات و تحقیقات علوم اسلامی» را تأسیس نمود

و در سال ۱۳۸۵ به عنوان چهره ماندگار جمهوری اسلامی ایران انتخاب شد. آثارش عبارت اند از:

الف) کتابهای چاپی:

۱. آیات الاحکام (حقوقی - کیفری)، (با همکاری سید محمد هاشم موسوی)؛
۲. مبانی اندیشه سیاسی اسلام؛
۳. حقوق بین الملل اسلام؛
۴. نظام سیاسی و رهبری در اسلام؛
۵. حقوق اقلیت ها در فقه اسلام؛
۶. حقوق و قواعد مشخصات در حوزه جهاد اسلامی و حقوق بین الملل اسلام؛
۷. حقوق معاهدات بین المللی و دیپلماسی در اسلام؛
۸. قواعد فقه (بخش حقوق جزا)؛
۹. قواعد فقه (بخش حقوق خصوصی)؛
۱۰. قواعد فقه سیاسی (مصلحت)؛
۱۱. فقه و سیاست (تحول مبانی اندیشه سیاسی در فقه شیعه)؛
۱۲. اندیشه سیاسی در جهان اسلام معاصر؛
۱۳. درآمدی بر فقه سیاسی: مروری بر کلیات و مبانی حقوق اساسی؛
۱۴. حقوق اساسی ایران؛
۱۵. نظارت بر اعمال حکومت و عدالت اداری (با همکاری ابراهیم موسوی زاده)؛
۱۶. حقوق اساسی تطبیقی: حقوق اساسی کشورهای عربی و اسلامی؛
۱۷. انقلاب اسلامی و ریشه های آن؛
۱۸. انقلاب اسلامی ایران، علل، مسائل و نظام سیاسی؛
۱۹. خاطرات (تدوین: محمد علی حاج بیگی کندری)؛
۲۰. واژه نامه تفصیلی فقه جزا (با همکاری یعقوب خاوری)؛
۲۱. جهاد از دیدگاه نهج البلاغه؛
۲۲. مبانی فقهی قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران؛



رضا علیه السلام، وچاپی)؛

۶. شرح اذن دخول درمشاهد مشرفه؛

۷. تقریر درس فقه آیت الله شیخ حسین حلی؛

۸. تقریر درس اصول آیت الله خویی.

آن عالم بزرگوار، در روز سه شنبه ۳ آبان ۱۳۹۰ ش (۲۷ ذی قعدة ۱۴۳۲ ق)، در ۸۸ سالگی، بر اثر بیماری بدرود حیات گفت و پیکر پاکش، صبح روز جمعه، آخر ماه ذی قعدة - سالروز شهادت امام جواد علیه السلام - در تهران و عصر جمعه در قم، تشییع و پس از نماز آیت الله العظمی وحید خراسانی بر آن، در یکی از حجرات صحن مطهر حضرت معصومه (حجره آیت الله داماد و آیت الله زنجانی) به خاک سپرده شد.

آیت الله دشتی نجفی

حضرت آیت الله آقای حاج میرزا احمد دشتی نجفی، یکی از مفاخر علمای شیعه در عصر حاضر بود.

فقیه سعید در حدود سال ۱۳۳۰ ق (۱۲۹۰ ش)، در روستای «کاسی» از توابع دشتی - در استان بوشهر - در بیت علم و فضیلت زاده شد. پدرش عالم بزرگوار منطقه آیت الله آخوند ملاحسن دشتی، یکی از علمای مجاهد بوشهر بود که با همکاری و همیاری علمای فارس - به خصوص آیت الله حاج شیخ جعفر محلاتی (والد بزرگوار آیت الله حاج شیخ بهاء الدین محلاتی شیرازی) - در سال ۱۳۳۵ ق علیه انگلیسی ها قیام نمودند و آنان را با کمال خفت و خواری از بوشهر اخراج کردند.

آن مرحوم، مقدمات رانزد والد بزرگوارش آموخت و پس از درگذشت والدینش در سال ۱۳۵۰ ق، رهسپار نجف اشرف شد و پس از یادگیری سطوح عالی، به درس های آیات عظام: سید ابوالحسن اصفهانی، میرزا آقای اصطهباناتی، آقاضیاء عراقی، میرزا

آیت الله کربلایی

حضرت مستطاب آیت الله آقای حاج شیخ جواد حنایی کربلایی، یکی از علمای مشهور تهران بود. آن مرحوم، در سال ۱۳۰۲ ش (۱۳۴۲ ق)، در کربلا زاده شد و در اوایل جوانی (۲۰ سالگی)، به تحصیل علوم دینی روی آورد. نخست ادبیات رانزد مرحوم شیخ جعفر رشتی فرا گرفت و پس از آن، در سال ۱۳۶۵ ق رهسپار حوزه علمیه نجف اشرف شد و سطوح رانزد آقایان: شیخ مرتضی طالقانی، شیخ جواد انصاری همدانی، شیخ عباس هاتف و سید محمد حسین تهرانی و سطوح عالی رانزد آیت الله سید عبدالاعلی سبزواری فرا گرفت. سپس به دروس خاج فقه و اصول آیات عظام: سید عبدالهادی شیرازی، سید محمود شاهرودی، شیخ حسین حلی، آقای خویی و آقای حکیم و دروس تفسیر و عرفان و اخلاق حضرات آیات: سید عبدالاعلی سبزواری، سید علی قاضی و (اندکی) شیخ عباس قوجانی حاضر شد و در مدت بیست سال اقامت، مبنای علمی اش را استوار ساخت و تقریرات دروس آنان رانگاشت. پس از چندی برای روابط ایران و عراق و اخراج ایرانیان از عراق، در قم سکونت گزید (۱۳۸۸ ق)، و به مدت سه سال به دروس آیت الله العظمی سید محمد رضا گلپایگانی حاضر شد و بهره های فراوان برد. سپس در سال ۱۳۹۱ ق به تهران رفت و به خدمات علمی و دینی، مانند: تألیف و تبلیغ و تدریس پرداخت و آثار بسیار به سامان رسانید که معروف ترین آنها «شرح زیارت جامعه» است. وی یکی از سرآمدان معنویت و اخلاق و عرفان ناب شیعی بود که تحت تأثیر آموزه های استادان اخلاقی نجف، همچون میرزا علی قاضی و شاگردانش، مانند آیات: سید عبدالاعلی سبزواری، شیخ جواد انصاری همدانی و شیخ عباس هاتف قوجانی، از سرچشمه های اصیل معنویت و مکتب اهل بیت - علیهم السلام - سیراب شده بود و از یادگاران مکتب فقهی و عرفانی نجف اشرف بود.

برخی از آثارش، عبارت اند از:

۱. الانوار الساطعة فی شرح الزيارة الجامعة، ج ۵ (چاپی)؛
۲. تولی و تبری، تاریخ خلفای بنی عباس و بنی امیه و تحلیل آن (چاپی)؛
۳. شرح زیارت امین الله؛
۴. شرح زیارت «جامعة ائمة المؤمنین»؛
۵. قرة المهج فی زیارة ثامن الحجج (شرح زیارت امام

۲۳. حقوق اساسی و مبنای قانون اساسی؛
 ۲۴. سرزمین و وطن از دیدگاه فقه اسلامی؛
 ۲۵. درآمدی بر حقوق اسلامی تطبیقی یا: علم الخلاف و فقه مقارن مبنای اجتهاد؛
 ۲۶. اسلام و همزیستی مسالمت آمیز؛
 ۲۷. اسلام و حقوق ملل؛
 ۲۸. تحقیق و بررسی در تاریخ تصوف؛
 ۲۹. بنیادهای اصیل؛
 ۳۰. اسلام و سیستم بی طرفی؛
 ۳۱. مبنای تفسیر و ورش های تفسیری قرآن؛
 ۳۲. مجموعه مقالات در مجلات: مکتب اسلام و ندای حق؛
 ۳۳. بنیادهای ملیت در جامعه ایدئال اسلامی؛
 ۳۴. زن و انتخابات؛
 ۳۵. بلاهای اجتماعی قرن ما.
- ب) آثار غیر چاپی**
۱. حقوق جنگ در اسلام؛
 ۲. تاریخ فقه سیاسی؛
 ۳. سیاست شرعی، علم راهبردی فقه سیاسی؛
 ۴. اسباب زمان یا مسئولیت مدنی؛
 ۵. تقریرات درس اساتید.

سرانجام آن مرحوم، پس از عمری تلاش و کوشش علمی و خدمات دینی، در ۷۴ سالگی، در روز یکشنبه ۸ آبان ۱۳۹۰ (۲ ذی حجة الحرام ۱۴۳۲ ق)، در تهران چشم از جهان فرو بست و پیکرش در روز سه شنبه ۱۰ آبان تشییع و پس از نماز آیت الله حاج شیخ محمد رضا مهدوی کنی بر آن، به قم انتقال داده شد و در یکی از مقابر صحن حرم مطهر حضرت معصومه (س) به خاک سپرده شد و در سوگ فقدان پیام های تسلیت متعدد از سوی ارکان نظام صادر شد. مقام معظم رهبری در پیام تسلیت خویش فرمود:

«با کمال تأسف خبر درگذشت عالم فرزانه جناب حجت الاسلام والمسلمین آقای حاج شیخ عباسعلی عمید زنجانی را دریافت کردم. ایشان از دانشوران موفق و پرتلاشی بودند که تألیفات و افاضات با ارزش و عالمانه ای از خود باقی گذاشت و منشأ خدمات فکری در دانشگاه و در میان نخبگان و عموم مردم بودند.

اینجناب درگذشت این روحانی بزرگوار را به همسر محترمه و فرزندان گرامی و دیگر بازماندگان و بیت مرحوم آیت الله مرعشی نجفی رضوان الله علیه و به شاگردان و ارادتمندان ایشان تسلیت می گویم و رحمت و مغفرت الهی را برای آن مرحوم مسئلت می کنم».

سید علی خامنه ای.



ابوالحسن مشکینی، شیخ کاظم شیرازی، شیخ موسی خوانساری و پیش از همه میرزا عبدالهادی شیرازی حاضر شد و حدود چهل سال از علوم آنان استفاده کرد و مبانی علمی اش را استوار ساخت و از آنان به دریافت اجازه اجتهاد نائل آمد.

آن جناب، علاوه بر تحصیل، به تدریس سطوح عالی و تألیف و تقریر دروس استادانش هم پرداخت و در تقویت «جامعه النجف» با مرحوم آیت الله سید محمد کلانتر، کمال همکاری را نمود و در معیت ایشان، شرح لمعه را تحشیه و چاپ جدید نمود. وی، با اخراج ایرانیان از عراق، به حوزه علمیه قم آمد و به خدمات علمی و دینی پرداخت (از جمله آنها، احداث مدرسه علمیه امام عصر - در محل بیت شهید آیت الله مدنی - است) و در ایام تعطیل حوزه علمیه قم، به زادگاهش مراجعت می نمود و مردم منطقه از برکات وجودی اش بهره می بردند.

معظم له، چند سال اواخر عمرش را به منطقه خود بازگشت و تمام وقتش را در خدمت به مردم گذراند. تواضع و فروتنی، احترام به سادات (بزرگ و کوچک آنان)، دقت بسیار در مصرف وجوهات شرعی، عشق به اهل بیت - علیهم السلام - و برگزاری مجالس هفتگی، دوری از شهرت و مرجعیت، رعایت آداب و مستحبات و پرهیز از مکروهات، زهد و ساده زیستی و دوری از لذایذ زندگی و تعینات، از ویژگی هایش بود.

از آثار چاپی اش کتابی در عقائد و شرح و تعلیقه «شرح لمعه» (ج ۵) است.

آن فقیه بزرگ، در بیش از صد سالگی، در روز شنبه ۲۶ شهریور ۱۳۹۰ ش، چشم از جهان فرو بست و پیکر پاکش در روز یکشنبه در بوشهر و روز دوشنبه ۲۸ شهریور ۱۳۹۰ (۲۰ شوال ۱۴۳۲ ق) تشییع شد و پس از نماز آیت الله العظمی مکارم شیرازی، در یکی از بقعه های صحن حرم مطهر حضرت فاطمه معصومه (س) (بقعه شهید مفتاح) به خاک سپرده شد.

حجت الاسلام مهدوی شاهرودی

حضرت حجت الاسلام والمسلمین آقای حاج شیخ محمد شریف مهدوی شاهرودی، یکی از فضلا نسته و کوشا و از مبلغان و منادیان تشیع و امامت اهل بیت - علیهم السلام - در عرصه های بین الملل و کشورهای خارجی بود.

فقیه سعید در ۱۰ اسفند ۱۳۲۵ ش (۱۳۶۵ ق)، در شاهرود، در بیت علم و فضیلت و فقا هت زاده شد. پدر بزرگوارش آیت الله حاج شیخ عبدالله مهدوی (۱۳۲۱-۱۳۹۹ ق) - از شاگردان آیات عظام: میرزای نائینی، حاج شیخ عبدالکریم حائری، آقاضیاء عراقی و سید ابوالحسن اصفهانی - فرزند آیت الله حاج شیخ احمد شاهرودی (۱۲۸۱-۱۳۵۰ ق) - از شاگردان آیات عظام: میرزا حبیب الله رشتی و آخوند خراسانی - و صاحب کتاب های: حق المبین (ردّ بهائیت) و ازالّة الاوهام (ردّ نصاری) و مدینه الاسلام، فرزند علامه بزرگوار حاج ملا محمد علی (م ۱۲۹۳ ق) - از شاگردان آیت الله سید محمد ابراهیم قزوینی صاحب ضوابط - فرزند آیت الله شهید حاج شیخ محمد کاظم (بن الله آورد) شاهرودی (م ح ۱۲۴۵ ق) از شاگردان آیت الله سید علی طباطبایی صاحب ریاض و حجت الاسلام سید محمد باقر شفتی بوده است (رک به: محمد شریف رازی؛ گنجینه دانشمندان؛ ج ۵، ص ۳۵۴-۳۵۸ / آقابزرگ تهرانی؛ کرام البرهه؛ ج ۳، ص ۲۵۷ / نقباء البشر؛ ج ۱، ص ۱۱۵).

وی پس از کودکی، در اوایل نوجوانی به تحصیل دروس دبیرستان و دروس حوزوی (در مدرسه مرحوم آیت الله مجتهدی) و فراگیری زبان انگلیسی و عربی پرداخت و همزمان با فراگیری سطوح عالی، از دانشکده حقوق دانشگاه تهران لیسانس حقوق گرفت و در مجامع روحانی تهران، خوش درخشید. مرحوم شریف رازی، در سال ۱۳۵۰ ش (چهل سال پیش) درباره او نوشته است:

«حفید گرامی او - حاج شیخ احمد شاهرودی - دانشمند گرانقدر و دوست عزیز ما جناب آقای شیخ محمد شریف مهدوی است که گذشته از مقامات علوم دینی، واجد علوم روز و مخصوصاً استاد در زبان انگلیسی و عربی می باشد» (گنجینه دانشمندان، ج ۵، ص ۳۵۸).

ایشان در جای دیگری نویسد:

«آیت الله حاج شیخ عبدالله مهدوی شاهرودی، فرزندان ارجمندی دارد که از آنهاست فاضل دانشمند

و ادیب خردمند جناب آقای محمد شریف مهدوی که در تهران به تدریس علوم جدید و قدیم و خدمات دینی اشتغال دارند» (همان، ج ۴، ص ۵۷۴).

آن مرحوم سال ها در تهران، در دبیرستان های تهران به خصوص مدرسه علوی به تدریس زبان عربی و انگلیسی و تربیت دینی دانش آموزان پرداخت و پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران، به نمایندگی امام خمینی در کشورهای استرالیا و زلاند نو برگزیده شد و اموردینی شیعیان آنجا را بررسی و سرپرستی نمود و پس از آن، به عنوان سفیر جمهوری اسلامی ایران در کشورهای مختلف آفریقا (مانند: کنیا، اوگاندا، آفریقای جنوبی، سوازیلند) و هم نماینده دائم ایران در سازمان های جهانی، مدیرکل امور پارلمانی و مدیرکل امور آفریقا در وزارت امور خارجه، معاونت بین الملل بعثه مقام معظم رهبری و دانشگاه مذاهب اسلامی و چند مسئولیت دیگر انتخاب شد که آخرین سمت وی معاونت بین الملل مؤسسه فرهنگی دارالحدیث و آستان مقدس حضرت عبدالعظیم علیه السلام بود.

آن مرحوم، در طول سال ها خدمات علمی و دینی اش، موفق شد ده ها نفر را به صراط مستقیم تشیع رهنمون سازد. ایشان در کشورهای گوناگون به تبلیغ و ترویج تشیع پرداخت و به دوازده تشریفات و دیپلماسی رسمی، پیوسته به تبلیغ دین و مناظره با علمای عامه و حضور در همایش های علمی برای معرفی مکتب اهل بیت و شرکت در برنامه های زنده رادیویی و تلویزیونی - به صورت هفتگی - و تألیف و ترجمه کتاب های متعدد به زبان انگلیسی می پرداخت.

ایشان در تأسیس مدرسه رسول اکرم صلی الله علیه و آله - در کنیا - و احداث یک مسجد در آفریقای جنوبی و تجهیز درمانگاه های شیعیان در آفریقا، نقش اساسی داشت.

وی در کنار فعالیت های دینی و علمی اش، در جامعه و خانواده شخصیتی خدمتگزار بود. مردم دار و دلسوز و مهربان و عاطفی بود و در اصلاح ذات البین





مقدس، عازم شهرستان مرودشت استان فارس شد و نزدیک به یک دهه با حضور در مساجد و منابر آن شهر به ترویج مبانی انقلاب و احکام اسلامی پرداخت و بارها برای تقویت روحیه رزمندگان اسلام به جبهه های حق علیه باطل شتافت.

بعد از دوران دفاع مقدس، به شهر مقدس قم بازگشت و با بنا گذاشتن ساختمان مسجد الحسین (علیه السلام) در انتهای خیابان آذرسال ها در کنار فراگیری و تدریس علوم اسلامی به امامت جماعت این مسجد پرداخت و از هیچ کوششی در راستای نشر معارف و احکام اسلامی دریغ نکرد و طی این سال ها در درس آیات عظام وحید خراسانی، سید محمد روحانی، صافی گلپایگانی، سید محمد رضا گلپایگانی، علوی گرگانی، جوادی آملی، فاضل لنکرانی، مکارم شیرازی و شبیری زنجانی حضور مستمر داشت.

مهمترین خدمات عالمانه ایشان، تحقیق درباره علم انساب سادات بود که حاصل ده ها سال تحقیقات ایشان، پاسخ گویی به مراجعان و محققان بسیار از سراسر کشور و تهیه و تنظیم صدها شجره نامه برای سادات و رفع نواقص و اشکال های شجره نامه ها بود.

از دیگر فعالیت های علمی ایشان، تالیف کتاب های بسیاری بود که عناوین برخی از آنها بدین شرح است:

۱. اهمیت انساب

۲. دوستی اهل بیت علیهم السلام

۳. مزد رسالت

۴. کرامات سادات

۵. برگزیده خصال شیخ صدوق

۶. برگزیده موضوعی آیات قرآن کریم

۷. برگزیده تحف العقول

۸. زندگینامه عالمان

آن مرحوم پس از ۷۰ سال زندگی، سرانجام در روز پنجشنبه ۸ دی ماه ۱۳۹۰ در بیمارستان آیت الله گلپایگانی براهر بیماری ریوی چشم از جهان فروبست و پیکر پاکش در قبرستان بقیع شهر قم به خاک سپرده شد.

۱. خود آموز تجزیه و ترکیب عربی؛
۲. عباس علیه السلام پرچمدار انقلاب حسینی؛
۳. ساکنان آسمان از نظر قرآن؛
۴. مرگ و زندگی از دیدگاه قرآن؛
۵. قضاوت از دیدگاه قرآن و حدیث؛
۶. زن در اسلام؛
۷. برتری های زن؛
۸. زیان زندان؛
۹. قوانین مزاحم؛
۱۰. نیاز به نماز؛
۱۱. مفسد فی الارض و مستضعفین؛
۱۲. محاسبه نفس یا روش پیشگیری از وقوع جرم؛
۱۳. محاسبه النفس: انسان دردناک خود و خدا (ترجمه محاسبه النفس سید بن طاووس)؛
۱۴. مصالح ساختمانی جهنم؛
۱۵. وهابیت، مسلک ضد اسلام؛
۱۶. اسرار از زندگی حیوانات؛
۱۷. نظریه جدید درباره برابری زن و مرد در قصاص.

۱. بی گناه متهم شده ایم (پاسخ به شبهات اهل سنت، انگلیسی)؛
 ۲. ترجمه «منتخب میزان الحکمة» به انگلیسی؛
 ۳. ترجمه «سیاست نامه امام علی علیه السلام» به انگلیسی؛
 ۴. ترجمه «حکمت نامه کودک» به انگلیسی؛
 ۵. ترجمه «حدیث تلاش»؛
 ۶. ترجمه «ابوطالب مؤمن قریش» به انگلیسی.
- آن مرحوم، در پی بیماری، در ۶۵ سالگی، در روز پنجشنبه ۸ اردیبهشت ۱۳۸۹ بدرود حیات گفت و پیکر پاکش روزیکشنبه ۱۱ اردیبهشت پس از تشییع و نماز حجت السلام والمسلمین محمدی ری شهری، در صحن باغ طوطی حرم حضرت عبدالعظیم حسنی علیه السلام به خاک سپرده شد.

حجت الاسلام والمسلمین سید علی باقریان موحد

نسب شناس و محقق ارجمند، حجت الاسلام و المسلمین سید علی باقریان موحد، یکی از فضلاء حوزه علمیه قم بود. آن مرحوم در سال ۱۳۲۰ در خانواده ای مذهبی در منطقه بلخاب خراسان به دنیا آمد. مقدمات تحصیل علوم دینی را در زادگاه خود فراگرفت و سپس برای ادامه تحصیل در علوم

دینی به شهر مقدس نجف عزیمت کرد و از محضر درس علمای بزرگ آن دیار از جمله آیت الله العظمی حکیم، آیت الله العظمی خویی و دیگر مراجع عظام کسب فیض نمود و مدارج علمی را با موفقیت پشت سر نهاد.

همزمان با اوج گیری جنایات حکومت بعث علیه شیعیان به خصوص ایرانیان شش ماه در زندان های بعث محبوس بود و سپس به همراه دیگر روحانیون عازم ایران شد و در شهر مقدس قم رحل اقامت افکند و مشغول به تحصیل و تدریس علوم و معارف اسلامی گردید.

بعد از پیروزی انقلاب اسلامی و همزمان با دفاع

محمودی سبزواری

دانشمند محترم استاد عباسعلی محمودی، یکی از خدمتگزاران صدیق علم و دانش بود. فقید سعید در سال ۱۳۰۲ ش (۱۳۴۲ ق) در سبزواری زاده شد و پس از تحصیلات دوره دبیرستان، به خدمات فرهنگی در زادگاهش پرداخت. در سال ۱۳۳۲ ش به تهران آمد و به تحصیل در دانشکده حقوق پرداخت و در سال ۱۳۳۴ لیسانس رشته قضایی گرفت. در سال ۱۳۳۶ خود را از وزارت فرهنگ به دادگستری منتقل ساخت و در سمت های گوناگون خدمت کرد (آخرین سمت وی، عضویت در دیوان عالی کشور بود). او در سال ۱۳۶۹ ش، پروانه وکالت گرفت و علاوه بر آن به تدریس حقوق اساسی در دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی و دانشکده امور خدمات اجتماعی پرداخت و مشاورت حقوقی چند نهاد را هم برعهده داشت. وی در سال های دهه ۱۳۴۰ ش، به همراه مرحوم فخرالدین حجازی، مؤسسه انتشارات بعثت را در تهران تأسیس کرد و کتاب های شیعی بسیاری منتشر ساخت.

برخی از آثارش عبارت اند از: